

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR
DEN SVENSKA KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV
FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR:
MARGARETA
VON KONOW

I N N E H Å L L:

Kvinnan och radion. Av M. v.
K-w.

Haagkonventionen ratificeras.

Unga profiler. II. Artur Lundkvist.
Av Emy Ek.

Motioner och petitioner i social-
hygieniska frågor.

Familjeliv och äktenskap i Sov-
jetryssland. Av Mercurius.

Att "gå köksvägen" går utmärkt
— i Paris. Av Gurli Sevón-
Rosenbröijer.

Från bokvärlden.

Ett upplysningsmöte.

Från skilda kontinenter.

F.-B.-F.-kretsarna.

ÅRGÅNG 20
Mars 1933

SPARSAMHET I DESS FÖRNÄMLIGASTE FORM

Livförsäkringen sätter sparandet i direkt förbindelse med livslängden. Även om Ni dör omedelbart sedan Eder livförsäkring avslutats, är kapitalet — de efterlevandes skydd — icke desto mindre redan färdigbildat. Under för Eder fördelaktigaste förutsättningar erbjuda vi Eder

EN LIVFÖRSÄKRING I

THULE

Skandinaviens största livförsäkringsbolag.

Då förmånstagare insatts går livförsäkringsbeloppet icke in i dödsboets behållning utan tillfaller enligt numera gällande lag förmånstagarna, oberoende av dödsboets ekonomiska ställning i övrigt.

HERTHA

ÄRGÅNG XX

MARS 1933

HÄFTE 3

Kvinnan och radion.

Har Ni kanske i likhet med under-tecknad överraskat Er själv med att ställa upp följande frågor: var finns kvinnan i radio och inom den stora organisation, som har att bland landets lyssnarskaror fördela kulturens håvor? Hur många kvinnor sitta t. ex. i Radiotjänsts styrelse? Hur många i programavdelning och programråd? Hur många av institutionens högre funktionärer äro kvinnor? Var har vår svenska hallåkvinna gömt sig? Varför saknas med andra ord det kvinnliga inslaget på ett så iögonen — förlåt, iöronenfallande sätt inom den stora kulturinstitutionen, som väl borde ha att tillämpa Pauli ord: "Här är icke man och kvinna" i något högre grad än samme mans: "Kvinnan tige i församlingen". Eller i alla händelser i radio . . .

Naturligtvis råder inte nu för tiden i stort sett någon så utpräglad skillnad mellan manliga och kvinnliga intressen, men det hindrar ju inte att man ändå ställer sig en smula tveksam inför det berättigade och rättvisa i det förhållandet, att vår svenska radioutsändning har en *ren-*

odlat maskulin ledning. Radiotjänst räknade den 31 dec. 1932 608,624 licensinnehavare, och med kännedom om den kvinnliga majoriteten i allmänhet, får man väl antaga, att denna förefinnes även bland radiolyssnarna. Hur skulle det vara, om dessa genom lämpliga företrädare finge låta sin syn på tingen välgörande komplettera den f. n. dominerande maskulina inställningen? En fråga, som måhända ej torde vara alldeles obefogad.

Radiotjänsts styrelse består av tio ledamöter — alla män — sju ordinarie och tre suppleanter. Sju av dessa utses på bolagsstämman av Radiotjänsts aktieägare, som till två tredjedelar bestå av tidningsföretag och till en tredjedel av radiofirmor, medan tre av styrelseherrarna utses av Kungl. Maj:t. Styrelsen väljer inom sig ett arbetsutskott, som sammanträder en gång i veckan och bestämmer arbetsordning och de dagliga radioprogrammen. Programrådet, som den oinvidge kanske frestas tilldela den senare uppgiften, består av tio personer, alla män, och "utgör ett vid sidan av Radiotjänsts styrelse stå-

»Många bäckar små göra en stor å.»

INSÄTT Edra besparingar i

Stockholms Stads Sparbank

STIFTAD
ÅR 1821

KONTOR: Fredsgatan 9, Hornsgatan 60, Odengatan 65, Folkungagatan 68, Flemmingatan 34 och Sibyllegatan 8, öppna 1/2 10-3 samt 1/2 6-7, lördagar kl. 2 e. m.

Lat hand gör fattig.

Idog hand gör rik

ende organ för samtliga svenska rundradioprograms granskning och bedömande från allmänna synpunkter. Rådet granskar programmen efter deras utförande och tager del av anmärkningar mot desamma men har icke direkt befattning med arbetet för programmens ordnande eller något ansvar för programvalet". För att nu citera den välredigerade "Röster i radio", där man bland den maskulint dominerande porträttfärgingen även lyckas upptäcka ett och annat kvinnligt anlete. Programavdelningen består av idel manliga ledamöter, Radiotjänst saknar högre kvinnliga funktionärer, och ingen hallåkvinnna får stå framför sockerbiten och behärskas av ett outtalat "Radiotjänst c' est moi", något som däremot hallåmännen få göra. Om det skulle behåga dem.

Ingen . . .

Men bättre att gå raka vägen upp till Radiotjänst och vända sig till den älskvärde man, som bör kunna lägga fram en hel del synpunkter på dessa frågor, nämligen riksprogramchefen *Julius Rabe*, till vilken man också har all anledning adressera tacksamheten för den förekommande välvilja, som vid olika tillfällen och utsändningar visats Fredrika-Bremer-Förbundet. Redaktör Rabe ställer sig mycket förstående och säger sig personligen hysa den uppfattningen, att det inom rundradios organisation finnes en brist på kvinnligt inslag, som borde fyllas.

— Vi ha ingenting att förlora men kanske mycket att vinna, om vi kunde etablera ett givande samarbete med framstående kvinnliga förmågor, men jag har för närvarande ej riktigt klart för mig, hur något sådant rent organisatoriskt skulle kunna ordnas inom den nuvarande ramen, säger han. Att ett mera stadigvarande medarbetarskap från kvinnohåll emellertid vore önskvärt, det vill jag ej neka till.

Så komma vi att tala om den svenska hallåkvinnnan eller rättare sagt hennes obefintlighet, men då blir han oförstående, framhåller, att utlandets hallåkvinnor ej äro arbetsledare i samma utsträckning som de svenska hallåmännen, som ha att ganska självständigt leda utsändningarna, att korta av eller öka ut ett program, om så skulle behövas, att tala med bönder på bönders vis etc. och framför allt vara rustade med stålnerver. Tillägger dessutom, att försöket att engagera hallåkvinnor ej slagit väl ut bland våra svenska lyssnare, fastän man valde med kräsen omsorg. Intervjuaren tillåter sig emellertid deklarerera motsatt åsikt. Det myckna talet om kvinnans bristande ledaregenskaper ha praktiska exempel på motsatsen kullslagit, och vad hållbara nerver beträffar förekommer de ej blott i Amy Jonsons nervknippen utan även hos åtskilliga medsysstrar. Varför vi hoppas inom en ej alltför avlägsen framtid som omväxling få

»Min Salong«

Grevgatan 10, 1 tr., Stockholm.

Specialbehandling av frostsador, finnar, pormaskar. Berosolinbehandlingar för reumatiska åkommor i händer och fötter. Manicure, Massage, Pedicure. Beställ tid!

ELSA GJÖRLING-BERGMAN. Dipl. fr. Académie Scientifique de Beauté, Paris.

Institut för vetenskaplig skönhetsvård.

Telefon: 67 94 97.

höra "Stockholm-Motala" uttalat med en Zarah-mörk alt . . .

*

Vid årets riksdag ha två s. k. radio-motioner väckts. Hr Wagnsson (s) i F. k. hemställer om utredning rörande rundradions överförande i statens händer, medan hr Nyblom (bf) i A. k. — hans motion intresserar särskilt i detta sammanhang — hemställer,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär en allsidig, förutsättningslös utredning av frågan om rundradioverksamhetens rationella ordnande.

Motionären betonar radioverksamhetens spontana och storartade utveckling, framhåller önskvärdheten av att dess ställning i samhället närmare utredes, vari han dock ej inlägger något klander mot det företag, som har hand om utsändningen. Han uppehåller sig vid verksamhetens miljonbelopp och vid ett eventuellt tillförande av någon större inkomst till statskassan samt det behjärtansvärda i att fattiga hem, speciellt i ödebygder, finge del av radions förmåner utan de numera kännbara ekonomiska uppoffringarna.

Hur vore det — kanske kan det synas ligga något vid sidan om saken — om kvinnornas berättigade intressen också i viss mån beaktades i den önskade utredningen? Hr *Nyblom* ställer sig vid ett samtal i frågan synnerligen förstående till dessa synpunkter, som han finner mycket beaktansvärda.

Haagkonventionen ratificeras.

Regeringen har nyligen framlagt proposition angående godkännande av den mycket omtalade Haagkonventionen, som avser lösande av vissa konflikter mellan medborgarskapslagar. För ratifikation av konventionen fordras ändring av eller tillägg till paragraf 6 i lagen om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap. I propositionen ingår förslag härom, innebärande ett lagfästade av den i konventionen meddelade bestämmelsen, att mannens naturalisation under äktenskapet icke medför ändring i hustruns medborgarskap med mindre hon därtill samtyckt.

Något ytterligare förslag till ändring av gift kvinnans ställning innehåller icke propositionen, vilket är att beklaga. Justitieministern omnäm-

För kvinnorna själva torde det väl också stå tämligen klart, att rundradions nuvarande organisationsform ej motsvarar de krav, man från deras sida har rätt att ställa på den, vadan de lämpligen skulle kunna hemställa,

att den det vederbör måtte föranstalta om en allsidig, förutsättningslös och framför allt fördomsfri utredning av frågan om kvinnornas *kompletterande* inflytande på den kulturinstitution, som de stödjade såväl med sitt intresse som sina licensavgifter.

M. v. K—w.

DRICK RAMLÖSA

Sveriges förnämsta naturligt alkaliska vatten.

Hovleverantörer till H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

ner opinionsyttringar från kvinnoföreningar, däribland en i december 1932 av Fredrika-Bremer-Förbundet och elva andra organisationer ingiven skrivelse (se januarihäftet), vari begäres framläggande av förslag om full likställighet mellan man och kvinna i medborgarrättsligt hänseende.

I detta sammanhang anföres att starka sakliga skäl tala för att nu upptaga frågan om ändrade bestämmelser beträffande utländsk kvinnas förvärv av svenskt medborgarskap vid giftermål med svensk man. Ändringen avser väl att den obetingade rätt till svenskt medborgarskap, som sådant giftermål nu medför, skulle inskränkas. Alltså ett steg mot större självständighet för den gifta kvinnan. Under hänvisning till att vår medborgarrättslag tillkommit efter gemensam skandinavisk beredning förklarar emellertid justitieministern att svar på gjorda förfrågningar måste ingå från danska och norska regeringar angående deras ställning till frågan, innan proposition i detta stycke kan avlåtas.

Hänvändelsen till Danmark och Norge i denna lagstiftningsfråga är kanske intet att invända mot i detta sammanhang. Vad som däremot är ägnat att framkalla misstänning är att hänvändelsen till grannländernas regeringar endast synes ha berört bestämmelsen angående utländsk kvinnas förvärv av medborgarrätt genom giftermål.

Vad blir det av kvinnornas krav angående den fulla likställigheten i nationalitetshänseende? Hertha torde få anledning att ännu en gång återkomma i detta ämne.

Motioner

och petitioner i socialhygieniska frågor.

STERILISERINGSFRÅGAN.

I en motion N:r 188 i Första kammaren hemställer professor Alfred Petré, att riksdagen i en skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utarbetandet av ett nytt förslag till steriliseringslag i samband med den pågående utredningen i abortfrågan, och motiverar denna sin hemställan genom att lämna en överskådlig orientering i sakernas nuvarande långt ifrån tillfredsställande läge.

1922 beslöt riksdagen, att en skrivelse i frågan skulle avlämnas till Kungl. Maj:t, varpå tillkallade sakkunniga 1929 framlade ett förslag. I detta har man emellertid ej anslutit sig till de i skrivelsen uttalade synpunkterna, att personer, för vilka äktenskapsförbud gäller, borde kunna steriliseras och i övrigt endast poängterat den rashygieniska sidan av saken utan att beakta den sociala.

Medicinalstyrelsen hade i sitt yttrande över den ifrågavarande skrivelser anslutit sig till densamma. På enbart social indikation få enligt sakkunnigeförslaget ej ens obotligt sinnessjuka eller från barndomen psykiskt defekta individer steriliseras. Ej heller får en person, vars sinneslöhet ej är av ärftlig natur, steriliseras.

Enligt motionärens uppfattning bör en steriliseringslag ej godkännas i annan form än att den medger sterilisering av obotligt sinnessjuka och från barndomen psykiskt undermåliga även av enbart social indikation. I lagförslagets § 2 är intaget ett stadgande av innehåll, att ingen

BOKHANDEL N

STUDIO

NORRLANDSG. 30, STHLM

Specialbokhandel för:

Religion, Mystik, Teosofi, Psykologi, Spiritualism, Frimureri, Modern Uppfostran, etc.

må steriliseras, som ej med insikt om åtgärdens innebörd samtyckt därtill, vilket realiter skulle innebära, att även om det från rashygienisk synpunkt skulle vara fullt indicerat att verkställa sterilisering å en obotligt sinnessjuk eller å en från barndomen psykiskt defekt, så får detta ingrepp likväl icke företagas, därest den sinnessjuke eller sinnesslöes psykiska defekt är så stor, att han icke förstår fatta åtgärdens innebörd. Flera av lagförslagets bestämmelser passa, anser motionären, strängt taget blott ifråga om psykiskt friska individer.

*

Kamrarna ha vid behandling av motionen yrkat bifall till densamma.

OM UPPHÄVANDE AV PREVENTIVLAGEN.

Professor Israel Holmgren hemställer i en motion N:r 187 i Första kammaren, att riksdagen ville besluta upphäva mom. 2 av § 13 i strafflagens 18 kap., den s. k. preventivlagen.

Motionären citerar inledningsvis Cartesius: "om människosläktet kan förbättras, så är det hos den medicinska vetenskapen, som medlen därtill skola sökas" och utvecklar därefter i populära ordalag, på vilka vägar vetenskapen skall kunna förbättra mänskligheten i kroppsligt, intellektuellt och moraliskt avseende. Han påpekar, att rasförbättringen och motverkandet av rasförsämring äro frågor, som för samhället ha så ytterlig vikt, att det är riksdagens plikt att ägna dem den allvarligaste uppmärksamhet samt framhåller, att en omfattande upplysningsverksamhet angående preventivmedlen kräves ur rasbiologisk synpunkt. Denna upplysning är "nödig i kretsar med kriminella tendenser och anlag, i kret-

sar, som ha i andra avseenden för samhället mindre önskvärda anlag t. ex. vissa sjukdomsanslag, samt slutligen i de stora lager av befolkningen, vars svaga ekonomi omöjliggör att eljest knyta allvarliga, på kärlek grundade och sålunda sedliga förbindelser". Eftersom vår nu gällande lagstiftning förklarar en dylik urstatsnyttans och moralens synpunkter oavvisligen nödvändig upplysningsverksamhet för straffbar, framhålls det vidare i motionen, yrkar han på dess borttagande.

*

Vid behandling av motionen i riksdagen avslogs den i Första kammaren, som följde utskottet, med 60 röster mot 52, medan Andra kammaren med 86 röster mot 67 beslöt att biträda den av hr Åkerman m. fl. avgivna reservationen. Eftersom kamrarna hade olika meningar, står preventivlagen alltjämt kvar i sitt gamla skick.

EN PETITION FRÅN KVINNOHÅLL.

Verkställande utskottet i Radikala Gruppen av Svenska Kvinnors Väns-terförbund har gjort en framställning till justitieministern rörande fosterfördrivnings-, preventiv- och steriliseringsfrågorna.

Det framhålls i skrivelsen, att den gällande lagstiftningen, som förbjuder varje ingrepp i abortsyfte, icke är i överensstämmelse med vår tids rättsmedvetande och vetenskapens nuvarande ståndpunkt. Den rättsuppfattningen har utvecklat sig, att trots lagens uttryckliga förbud, ett avbrytande av havandeskapet är läkaren tillåtet, då moderns liv är i fara. Åsikterna ha varit betydligt delade, huruvida denna rätt att avbryta havandeskapet skulle tillerkän-

KURSER

i tillskränning, sömnad och provning av dam- och barnkläder. Se närmare i begärt prospect som sändes franko.

A.-B. Stockholms Tillskärareakademi

Drottningg. 71 A, Stockholm. Tel. N. 13310. (Statlig understödd o. inspekterad läroanstalt.)
Pappers-mönster, försedda med ovanstående varumärke, garanteras för god passform och exp. omgående. Begär prislista!

Fil. lic. Emy Ek:

UNGA PROFILER.

II. Artur Lundkvist.

”K om inte och spela de gamla visorna mer!” utropar Artur Lundkvist i en dikt. Han ser i föregående generationers diktning döda fossil av uteslutande historiskt intresse. Livet är ständigt i rörelse, förändras och omgestaltas. Därför spränger det de gamla formerna, befriar sig och skapar sig nya uttryck. Artur Lundkvist och den diktargrupp, som står honom närmast, de s. k. Fem unga, vilka gemensamt utgävo en antologi år 1929, erkänna inga estetiska normer. Formen skall för varje gång skapas eller framväxa ur kampen att uttrycka ett innehåll. Den traditionella versens hud är alltför trång. Den modernistiska versen

Artur Lundkvist

böljar fritt utan regler för stavelseantal och utan rim. Dess livsnerv är rytmens och ordets levande uttrycks-

nas läkaren även på mer eller mindre vida sociala indikationer. Den enda framkomliga vägen att lagstiftningsvis motarbeta det allvarliga hot mot folkhälsan som den överhandtagande förekomsten av fosterfördrivning utgör, är att det lägges helt i kvalificerade läkares händer att avgöra, när ett sådant ingrepp bör företagas, förutsatt, att detta sker under betryggande yttre omständigheter.

Vidare frambålles, att den s. k. preventivlagen icke i något avseende nått sitt syfte utan snarare bidragit till att den propaganda för preventiva medel, som i utomordentligt stor

utsträckning ägt rum varit både ovetenskaplig och ovederhäftig och därför i sin tur givit anledning till ökning i de kriminella aborterna. Denna paragraf bör därför upphävas. Till sist understrykes den stora betydelsen av att sexuell undervisning och fostran till social ansvarskänsla genomföres.

I detta samband kan förtjäna nämnas, att medicinalstyrelsen f. n. bearbetar en från sjukhus, läkare verk samma utanför sjukhus och barnmorskor infordrad statistik i abortfrågan och hoppas kunna ha sitt yttlande färdigt i början av april månad.

Sörmans Thé

uppskattas av alla fin-smakare.

Endast en kvalitet.

Den bästa

1/4 kg. blyförpackningar

Kr. 4:—.

SÖRMANS
REGERINGSGATAN 4

STOCKHOLM

fullhet. Det som skall uttryckas, är en ny livsinställning. Man vill upptäcka världen på nytt, icke med intellektet utan med känslan och med alla sinnen. De unga modernisterna inom denna grupp äro primitivister. De stå i frontställning mot en intellektualiserad kultur, som uttorkar känslan och berövar sinnena deras friskhet och skärpa. De vilja återknyta sambandet med livets urkällor, med naturen själv, känna "släktskapen med mullen, sädeskornet och universums nebulosor".

När Artur Lundkvist i sin bok "Jordisk prosa" talar om sina barndomsminnen, kallar han dem "blodets minnen", alltså icke framkallade genom en viljeakt utan spontant uppstigande ur det omedvetna och instinktiva. "Även när jag vandrar på storstadens gator, tycker jag mig förnimma mullen under dem, den levande jorden under asfalt och sten". Lundkvist är född 1906 i Oderljunga i Skåne. Han har lantbarnets djupa förtroghet med naturens liv och konstnärens utsökta känslighet för intryck. Som 22-årig ung man slog han igenom med diktsamlingen "Glöd", vars egenart och betydelse genast erkändes. Man var visserligen van vid expressionismens och kubismens förakt för gamla former och strävan efter hänsynslös uttrycksfullhet, men här fanns något nytt: en blodfull vitalitet, en våldsam livshunger, en strålande ungdom. Den unge diktaren slungar ut sin protest

mot allt som klavbinder och hämmar livet:

Himlen har blivit så låg, jorden mörk, livet hopkrympt, människorna nedböjda.

Himlen hänger tungt ner över oss som en grå presenning.

Låt oss sätta våra unga skuldror till och lyfta himlen upp!

vi vill rymd över oss, luft att andas, plats att spänna bågar!

Kom, låt oss råta ut våra unga gyllene lemmar!

Lundkvist har intet av Pär Lagerkvists grubbel över själen och livets mening. Han finner mening nog i "att genomströmmas av livet — vandra på marken — andas in luften — råta ut sina lemmar — känna fröjden som stiger mot en från alla ting!" Varje dag är fylld av "levandets vilda fröjd", av "varandets rus", och när dagen är slut, jublar han: "Jag har upplevt den, upplevt den! Och mitt hjärta sväller som en knuten hand av jublande, jublande blod!"

Det var ingen svårighet att se, var Lundkvist hade sina stora förebilder, Whitman, Sandburg, Sherwood Anderson, D. H. Lawrence, men hans sång hade en förbluffande och stundom betagande friskhet och eldig styrka. I antologien Fem unga och i samlingen Naket liv (1929) tolkar han icke blott naturens utan också storstadens, fabrikenas och maskinernas poesi. I "Fabriksstaden" och "Vårstycke" får man rent måleriskt komponerade bilder ur stadens liv. Man ser ett bygge, teglet skimrar

KONSTSTOPPNING

utföres av fackkunnig personal till synnerligen billiga priser så välgjort att Ni knappast med blotta ögat kan upptäcka lagningen. Ring så hämta vi. Strumpor uppmaskas. 40 öre pr maska.

Konststoppningsateljén

Kungsgatan 77. Tel. Kh. 69 05.

■ Norrköpings Stuvlager

Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm.

Ingen butik. Inga omkostn. DETTA ÖRS-

SAKEN TILL VÅRA BILLIGA PRISER

rött, karlarna stå ljusa mot rymdens blå, med mörka skuggor inunder sig, på gatan stå asfaltkokare, rödgula eldblommor flämta på marken, och på planken "skriker affischer med röda munnar". Det nära sambandet mellan modernistisk diktning och målarkonst är här tydligt framträdande.

Lundkvists följande diktsamling Svart stad (1930) varierar på olika sätt hans "dynamiska" livsåskådning. "Livets väsen är rörlighet — ett virvlande, glimmande vatten." Allt som liknar stagnation, dödvatten, är honom förhatligt.

Livet är intet annat än kraft,
kraft till fröjder, kraft till lidanden,
stor kraft, som uppfyller oss
och slungar oss ut i arbete, skapande, kärlek —

Tala inte om lyckan!
Det finns blott spänningen mellan krafter
och kraftbrottningens glädje!

I boken Jordisk prosa (1930) har Artur Lundkvist vidrört jorden för att hämta kraft därur, och i samlingen Vit man (1932) har han i en serie dikter besjungit sin skånska hembygds sädessusande och sädesdoftande skönhet. I andra dikter i samma bok besjunger han det "nya livets" stegrade rytm och intensitet.

Vi vill leva ett liv, som ännu ingen har levt!
Vi vill breda världen ut som en färgrik duk
med vita städer och blåa floder och långa,
ljusa kajer vid havet —
med långt, grönt gräs och friska regn,
breda, mjuka vindar och tysta maskiner
som omedvetet och lekfullt lätt skapar allt
vi behöver —

För oss ett nytt liv, vida i världen, nära
gräset och vinden, mullen och vatt-
net och våra egna kroppar!

Detta nya liv i samkänsla med naturen skall också skapa samkänsla med människorna, såsom det heter i dikten Fälttjänst:

Å, andas djupt in jordens, grässets friskhet,
andas in mänsklighet, broderlighet!
Andas in sol, blå himmel, vindar —
obetvingsliga drömmar om en ny värld!

I denna samkänsla med allt levande synes icke finnas rum för någon individuell kärlek. För Lundkvist liksom för Lawrence är kvinnan "mull och åker med dolda rika mjölkådror", d. v. s. förbindelselänken med livets urkällor, ur vilka mannen hämtar upp ny kraft till sitt verk. Det är rätt märkligt att hos de avancerade modernisterna finna denna uppfattning av kvinnan som uteslutande elementär driftvarelse, "enkel som en handfull mull". Att kvinnan är människa med känsla och intellekt och vilja att fylla en livsuppgift och gå upp i ett arbete, ha de icke lagt märke till eller vilja icke erkänna. Artur Lundkvist är dock icke den fränaste och mest översittaraktige av modernisterna, när det gäller uppfattningen av kvinnan. I början skrev han ungdomliga aforismer i god nietscheansk stil: "Kvinnans fåglar är tama, lägger ägg i reden och plockar korn på marken men flyger inte mot rymderna, snappande efter stjärnor." "När mannen talar om det högsta

VITANA

Både Ni själv och barnen
må väl av Vitana — det
goda margarinet med kon-
stant vitaminhalt året runt

Mercurius:

Familjeliv och äktenskap i Sovjetryssland.

En skandinavisk affärsman, som vistats ett tiotal år i Ryssland såväl före som efter revolutionen och följaktligen torde vara väl insatt i landets olika förhållanden, lämnar här en intressant skildring av äktenskap och hemliv i våra dagars Ryssland.

Lenin, den store "världsförbättraren", som år 1917 satte i gång sitt jätteexperiment med praktisk tillämpning i Ryssland av de kommunistiska och socialistiska teorierna, hade klart för sig, att de båda svåraste hindren för realiserandet av hans

och lägger sin själs eld i sina ord, ser kvinnan på hans ivriga mun, kysser den och frågar, vad han önskar till midda!". Från Nietzsches förakt för kvinnan och hennes brist på andlig kraft och andligt mod är vägen rätt lång till Lawrence's besjungan av kvinnan såsom kraftkällan, kontakten med livets primitiva urgrund. Men Lundkvist har gått denna väg. Ty för mannen är ingenting omöjligt.

Gudrun Andrén

Legit. Sjukgymnast.
128 Fölkungagatan.

Behandlar Reumatiska åkommor, Gikt, Ischias och Nervåkommor, Massage, Bad och Sjukgymnastik. Även hembesökningar.

Ett meeting av husmödrar i Moskva.

planer voro kyrkan och äktenskapet. Mot båda igångsattes en våldsamt kamp, som nu efter 15 år ännu pågår. Alla större kyrkor i städerna äro numera stängda och omändrade till antireligiösa museer, många äro raserade. Men i de djupa leden är känslan för religionen ännu stark. Författaren konstaterade ännu för ett par år sedan, att vid påsknattsgudstjänsterna i Leningrads kyrkor den tätt packade människomassan till stor del bestod av röd-armésoldater! Och

En kvalitet, som oreserverat måste tillerkännas Artur Lundkvist, är den konstnärliga. Han är en språkets och rytmens mästare. Än klingar hans verser som stormsus, än mjukt och mättat, än hårt, metalliskt och fjädrande. Ord och bilder äro överraskande originella och nya:

Vi måste lära de nya melodierna
och plocka de nya orden ur rymden
med våra läppar.

NORKVIST & C:o

Sibylleg. 59, Stockholm. Tel. Ö. 9945

Välsorterat lager av: **Siden-, Sam-
mets-, Ylle- & Bomullstyger** samt
Strumpor.

på landet byggas fortfarande, på byinvånarnas bekostnad, nya kyrkor i stället för dem, som kommunisterna, d. v. s. regeringen, stängt och omändrat till ateistiska klubbar.

Äktenskapsfrågan är ett mera direkt socialt problem. Vad Lenin i första hand fruktade var, att barnen skulle i hemmen bibringas åsikter, som ej överensstämde med hans lära och som motverkade den undervisning, som barnen erhöilo i skolor och ungdomsklubbar. Av denna anledning var det önskvärt sammanföra dem till barnkolonier, utanför föräldrarnas kontroll.

Den andra nackdelen med familjelivet i ett socialistiskt land är att i hemmen alltid finnas möjligheter till okontrollerbar diskussion över de i ett "planmässigt" styrt land ofrånkomliga svårigheterna såsom livsmedelsköer, skämda matvaror etc. Och i dylika diskussioner deltaga ej blott familjens egna medlemmar utan alla de vänner och bekanta, som på sedvanligt ryskt sätt komma på besök på kvällen för att event. deltaga i te-drickandet, i varje fall lätta sitt hjärta med utgjutelser över livets besvärligheter. Detta passar naturligtvis ej alls för det nu rådande systemet. Målet är därför att ordna hemlivet så, att varje familjemedlem har så liten plats som möjligt till förfogande, nätt och jämt en sängplats, ingen möjlighet till mottagning eller hus-håll hemma. Alla måltider skola intagas på de gemensamma matställe-

na, alla samkväm avhållas inom de därför avsedda husklubblockalerna. På så sätt blir varje hemlig kritik av förhållandena omöjlig, ty kontrollerande öron finnas överallt, både bland betjäning och gäster. I själva verket har ett dylikt system i mycket stor utsträckning genomförts dels vid de kollektiva jordbruken, dels i de nya fabriksstäderna eller arbetarförstä-derna.

För att bryta det motstånd, som i främsta rummet väntades från kvinnorna, hittade Lenin på det bevingade slagordet "*kvinnan, hemmets slav*" och i otaliga reklamprospekt framhölls vilken lättnad det skulle betyda för kvinnan att slippa tänka på matlagningen i hemmet. Samtidigt vidtogos olika åtgärder för att göra livet i de icke "moderna" husen obekvämt. Gång på gång har utfärdats nya föreskrifter betr. begränsningen av den ytareal, som får disponeras per familjemedlem, med ständigt minskade siffror. Regleringen härav har skett dels genom tvångsinkvartering av nya familjer i de våningar, som ansågos för stora, samt med uppdelning av för stora rum medels brädväggar. Även genom sammanfösande av ett stort antal familjer i en större våning. Då härvid köket alltid blir gemensamt, så ombildas detta husmoderns fridfulla hörn till ett verkligt pinorum. Då det är omöjligt för så många familjer att ena sig om eldning av köksspisens, så har man övergått till kokning på Primuskök. För-

Har Ni det

besvärligt med Edra fötter och ben?
Har Ni svårt att få lämpliga skodon?

Vänd Eder då med förtroende till

INGRID HUDBERGS FOTVÅRD
Gävvegatan 4, vid Vanadisplan STOCKHOLM. Beställ tid
Tel. 327625. *Fl erårig praktik från Lagersons Skosalong*
Obs.! Besök även i hemmen.

Jörgen Jensens Silversmedja

Jörgen Jensen, Bengt Ericsson,
Atelier för silversmide samt smycken i
guld och silver.

OBS.! Nya lokaler i
Malmskillnadsgatan 3 A. Tel. 20 41 88.
— Stockholm. —

fattaren till dessa rader har sett en mängd sådana kök, vid ett tillfälle räknades 9 st. "Primusar". Vid mitt besök pågick en animerad träta om vem som hängt upp tvätt så att det droppade i en av soppgrytorna. Det är ju ej så underligt, om eljes hemkära husmödrar under sådana förhållanden kapitulera och föredraga kollektivhuset.

Beträffande äktenskapet, så har detta kommit att bli en helt ekonomisk fråga. Om man undantager de äldre familjerna, så torde numera kyrkligt vigda par ej förekomma. I varje fall är det vederbörandes privatsak, om de vilja hos popen söka kyrkans helgd för sin förening. Det viktigaste är att "registrera" sig samt betala därför stadgad avgift. Inga ceremonier som lysning eller ledighetsbevis fordras i annan mån än vad kontrahenternas arbetsböcker visa. Skilsmässan går till på samma sätt. Här försvaras dock proceduren, därast barn finnas. I så fall måste fadern ordna för deras underhåll. I ett mig bekant fall arrangerades saken så, att våningen genom insättande av mellanväggar ändrades så, att rummens antal blev större, i stället för 2 rum blev det 5. I dessa installerade sig nu de båda fränskilda jämte deras nya äkta hälfter. De båda barnen samt deras skötgumma fingo ett rum för sig, köket blev gemensamt, och på så sätt levas nu ett lyckligt 2-familjsliv!

Stora svårigheter för familjelivet

uppstå även därigenom, att båda makarna för sitt uppehälle äro nödgade inneha anställning i något av de många statsverken. Det förekommer härvid ofta, att de bli tvungna bosätta sig å skilda platser.

Ett annat svårt hinder för familjelivet är den s. k. oavbrutna arbetsveckan. Denna infördes under år 1929, först försöksvis och sedan, trots alla protester från befolkningens sida, så gott som allmänt. Principen är: ingen vilodag, endast s. k. fridagar var 5:te dag. Men aldrig alla på en gång. På så sätt är det mera en slump, om man och hustru ha sin fridag på samma gång. Från början avsåg denna arbetsordning utgöra ett hinder för deltagande i gudstjänster eller annan gemensam religionsutövning men har i själva verket blivit en den svåraste störning i hemlivets frid. De "helgdagar", som firas med ledighet från förvärvsarbetet, kunna ej heller disponeras fritt. De äro uteslutande revolutionära minnesdagar, då stora processioner, "demonstrationer" av myndigheterna anordnas på gatorna och i vilka alla anställda, av varje slag, måste deltaga. De s. k. fridagarna tillbringas i regel i någon av de många köerna, vilka äro oundvikliga, vad man än vill köpa. Om härtill lägges den mängd kvällstimmar, som måste offras på sammankomster av olika slag, så inses, att familjemedlemmarna så småningom bli rätt så främmande för varandra.

Rudolph Björklund & Co:
Tapeter Malmtorsg. 8
 S t o c h o l m

ÖRGRYTE
 KEMISKA
 KUNGL. HOVLEVERANTÖR · GÖTEBORG

Fil. mag. Gurli Sevón-Rosenbröijer:

Att »gå köksvägen» i Paris.

Vänliga människor bruka förvåna sig över att min byrå alls har någonting att göra under den här kristiden. Så underligt det än kan låta, så har just kristiden gett min byrå en hel massa att göra. Och det är om alla de unga flickor som förts i min väg jag skulle vilja berätta litet. Om vi inte hade kris, skulle största delen av dessa flickor antingen sitta hemma på en kontorsstol eller också följa några månaders språkkurser i Paris. Nu äro de arbetslösa hemma men vilja nödvändigt så fördelaktigt som möjligt utnyttja den lediga tiden. Ingenting kan vara bättre än att lära ett språk. Några möjligheter att göra en dyrbar utrikesresa ha de naturligtvis inte, men friskt mod ha de i stället och en vansinnig längtan att få se Paris.

Att skrapa ihop den nödvändiga summan för nedresan det kan möjligen gå för sig med snälla onklars och tanters hjälp. Och vad den där platsen beträffar så finns det redan en hel rad flickebarn, som skurat silver, serverat pouleter eller skjutit barnvagnar i olika hem i Frankrike. Och som de dessutom ofta ha serverat de där pouleterna och skjutit de där barnvagnarna på något riktigt slott, så ha de naturligtvis inte underlåtit att avsända en massa entusiastiska brev till väninnorna hemma i Finland. Man kan begripa vilka drömmar de där skildringarna om slott och grevar och markisinnor, sätta i alla dessa ljusa ungflickshu-

Fru Gurli Rosenbröijer, som genom sin Finlandabyrå i Paris kommer i kontakt med många unga landsmaninnor, som "gå köksvägen", låter oss här kasta en diskret blick bakom kulisserna.

vuden. Men när en liten flickunge sitter där i det främmande landet och skriver sitt brev hem, så är det inte alltid säkert, att hon vill skildra verkligheten precis sådan den är.

Många av flickorna ha för säkerhets skull gått igenom en kurs i barnavård och det gör naturligtvis placeringen av dem ofantligt mycket lättare. Och de flesta ha också numera klart för sig att de måste kunna något franska innan de alls tänka på att söka en plats i en fransk familj. De flesta, säger jag uttryckligen, ty det förekommer fortfarande ganska ofta att flickor, som icke kunna ett ord franska eller engelska, ja, till och med sådana som icke kunna något annat än finska, våga drömma om platser i franska familjer. Men vad som kanske är ännu mera enastående och för exemplens skull troligen ganska farligt är, att det lyckats oss att placera sådana flickor. Ett mycket roligt fall hände i somras, då en av mina franska kunder, en berömd målare, kom upp och bad mig skaffa en kammarjungfru-husa åt hans elaka mamma, som grälade med alla sina tjänare. Därför hade han kommit till mig för att få tag i någon, som inte skulle förstå ett ord av vad den elaka mamman sade. Då t. ex. hade jag en sökande, som bara kunde finska och jag hade just sagt henne att det skulle bli ganska svårt att placera henne. Hon råkade ännu sitta i tamburen. Målaren och hon diskutera-

F. V. O:s Slöjdavdelning

Sveavägen 40, Stockholm. — Tel. Norr 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,
GOSS- och BARNKLÄDER
MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Handarbetets Vänner

Mattor - Möbeltyg - Gardiner - m. m.

Stureplan 2, STOCKHOLM.

Tel. 91 02, 269 74

de ivrigt med mig som tolk. Han erbjöd femhundra francs, vilket för franska förhållanden är en utmärkt lön och för en finska rent fabelaktig. Men hon var inte nöjd. "Nej", sade hon, "skall jag bli utskäld, så skall jag ha betalt för det". Och fordrade 600 frcs. Det slutade med att hon fick dem.

En annan iakttagelse: från ju elegantare miljö hemma, desto mindre ha de besvärats av sin tillfälliga ställning som tjänande systrar, desto mera näpet ha de funnit sig tillrätta med sina kamrater, köksor och betjänter.

Vad ledigheterna beträffar är den franska husmodern särskilt sträng. Hon anser sig också ha ett ansvar för den främmande unga flicka, som vistas i hennes hus och som antagligen är alldeles okunnig om farorna i den stora staden. Just på grund av att fransyskan vet, att hennes husa är en bildad flicka, som kanske i sitt land står i samma klass som hennes egen dotter, är hon så mycket strängare. Enligt fransk uppfattning är det en gång för alla absolut otänkbart att en bildad ung flicka, som respekterar sig själv, skulle kunna gå och sätta sig på de illa beryktade kaféerna i Montparnasse. Den kontakt med allt slags avskum, hon där måste få, kan icke på något sätt vara hennes utveckling till nytta.

Ibland kommer det till katastrofer mellan flickebarnet och madame, den senare vanligen en väninna till mig. Medlarskapet är inte alls någon trevlig uppgift. Några dagar innan jag reste från Paris, skickades jag efter till ett hus, där till och med telefonen tycktes gnistra av förargelsens elektricitet. Likadana

gnistor slog ur både Leilas blå och madames svarta ögon.

"Inte en dag till stannar jag i detta hus", skrek Leila, och den koketta husa-mössan darrade av vrede. I de små spetsfickorna knötos händerna i raseri. De båda hade grålat riktigt kraftigt, de voro båda fortfarande lika förargade och i sin upphetsning lika förtjusande. Madame hör till min vänkrets i Paris och är en mycket intelligent och charmant kvinna. Men fransyskans skarpa blick för realiteter var det, som gav den enda möjliga förklaringen till att de två inte dragit jämnt.

"Det finns färger, som inte kan blandas, käraste", sade hon, "och människor, som inte gå ihop. Leila och jag höra till dem. Ingendera av oss behöver därför vara ett odjur."

Fastän jag har så mycket emot detta sätt att "gå köksvägen" för att lära sig franska, så vill jag ändå erkänna att det i vissa fall kan försvaras. Flickorna lära sig ekonomi och det är enbart till nytta. De lära sig att för minsta möjliga summa få största möjliga valuta. Den förmågan är driven till konst i Frankrike och den kunskapen är ett kapital. Om ock fransyskan är sparsam, så är hon dock en mönstergill husmor, som med argusöga vakar över varje detalj.

För att "köksvägen" lära sig franska behöver en ung flicka ungefär två år. Och den franska hon lär sig är inte alltid den mest rekommenderande. Helt naturligt. Madame har mycket annat att göra än att ge lektioner åt sin husa, och köksan eller betjänten talar inte precis Anatole France's språk. Barnen åter äro ofta så små att hon inte kan få några värdefulla lingvistiska lektioner av deras joller, huru bedårande

Begär alltid **VITRUM:S** tillverkningar: FERROL VITRUM, det mest aptitgivande och stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Tages på grund av sin angenäma smak lätt av såväl barn som vuxna.

LAXERMARMELAD VITRUM, angenämt avföringsmedel av jämn verkan.

SODAPASTILLER VITRUM mot halsbränna och magsyra, välsmakande.

APOTEKSVARUCENTRALEN VITRUM, Apotekareaktiebolaget.

den franskan än må vara. Äro de större, så äro de upptagna med sin skola. Dessutom är arbetsdagen alltid så ansträngande för det lilla hembiträdet att hon inte finner mycken tid övrig för studier. Varken tid eller krafter. Och det är inte många, som haft energi nog att under sina lediga dagar ägna några timmar åt språkkurser. Men det är i alla fall några och för dem har det gått bra. Har man råd att endast ägna sig åt språkstudier kan man lära sig franska på fyra månader. Och även om den franska familjen har mycket att lära dem, som gå köksvägen så har den ännu mer att lära dem, som gå paradvägen. Slutligen kan man i alla fall lära sig husmoderkallets praktiska sidor även utom Frankrikes gränser om man bara vet, att det är nödvändigt för alla att lära. Men man kan aldrig lära sig fransk samtalskultur, uppskatta fransk bildning och esprit annat än i Frankrike, i bildade fransmäns sällskap.

Trots allt gott jag alltså sagt om dessa duktiga små studentskor och magistrar och andra som servera pouleter och skjuta barnvagnar, så vill jag åter för hundrade gången upprepa: Hellre fyra månader i Paris under ivriga studier och "med betalt inackordering" i en god familj än fyra år i barnkammaren eller serveringsrummet! Men hellre plats i Frankrike än ingen resa alls!

Donation.

Fru Hildegard Hedström, som avled den 13 jan., har i sitt testamente ihågkommit åtskilliga institutioner däribland Fredrika-Bremer-Förbundets sjuksköterskebyrå i Göteborg med 15,000 kr., vilkas avkastning skall användas som bidrag för anställandet av Caritassyster.

Gift kvinna i förvärsarbete,

var ämnet för en livlig diskussion vid Malmörets årsmöte. Huvuddragen av inledningstalarinnans, jur. kand. fru Sigrid Hjelm-Elovsons anförande återfinnes i korthet i kretsmeddelandet i detta nummer. Då dessutom en orienterande artikel i ämnet tidigare influit, nämligen i Hertas januarinumner, skola vi här nöja oss med att framhålla några synpunkter, som kommo till uttryck under kvällens livliga diskussion.

— Tänk en smula också på den rasbiologiska frågan! Ett avstängande av gifta kvinnor från yrkesarbete kommer att göra äktenskap och moderskap minst lockande för de kvinnor, som offrat mest på sin utbildning och nått längst. Deras val mellan äktenskap och värlönlönat, intressant arbete skulle säkerligen ofta komma att utfalla till arbetets favör. — Inlägget kom från en husmor.

— Ett genomförande av likalönsprincipen vore det radikalaste sättet att taga bort arbetsmarknadens konkurrens mellan män och kvinnor. Finge kvinnorna samma lön som sina manliga kamrater och icke som nu lägre, hade arbetsgivarna nämligen ingen anledning att hellre välja dem, utan kompetens och duglighet bleve ensamt avgörande vid en plats' tillsättande, förklarade en kvinnlig rektor.

— Enbart principen att neka någon maniska, gift eller ogift, rätt till arbete är förkastlig. Hårtill kommer, att man måste tänka på det offer, det kan innebära för en gift kvinna att nödgas lämna ett arbete, hon utbildat sig för och med intresse gått upp i för att i stället uteslutande hänvisas till hemarbete, som hon kanske varken har lust eller kompetens för samtidigt som hon går miste om ålderdomspension och utsikten att en gång kunna få igen sin plats, om hon råkade i ekonomiskt trångmål, framhöll en kvinnlig jurist.

— Om hemmen försummas, när arbetarhustrurna gå på hjälp veckan runt och tvingas lämna barnen ensamma, det upprör igen. De få gärna ha sitt arbete. Det är endast gifta kvinnor med högre värlönlönade tjänster tvångsätgårderna siktar på, talade en fjärde.

Varefter man också kom till den uppfattningen, att den kraftigaste oppositionen mot de gifta kvinnorna i förvärsarbete utom från männen emanerade, av lättför-

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till

Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen. Telefon: Drottningholm 20 och 190.

Lunda Tvättinrättning

Från bokvärlden.

En kulturgärning.

Malin Mattssons nyligen utkomna bok kan betecknas som ett livsverk. I många tiotal år har hon samlat och upptecknat allt som rör Ydrebygden, riksbekant framför allt genom en av dess märkligaste söner, "ydredrotten" Leonard Fredrik Rääf, som mera outtröttligt än framgångsrikt kämpade mot nyare tiders veklighet och fördärv i form av järnvägar, "usla folkskolor", liberalism, kaffe- och potatisförtäring m. m., styrde sitt hus med järnspira och mätt av år gravsattes "i hög" med en ståtlig gravskrift på latin och svenska, i n i grav, som han bestämt skulle sakna synlig minnesvård.

L. F. Rääfs märkliga gestalt ger upptakten åt minnesboken, men denna rymmer inom sina 600 sidor ett flertal andra livsbilder, många av stort intresse. Den skildrar män som inlagt stora förtjänster om bygden eller tryckt sin prägel på den, godsägare, präster, krigare, ämbetsmän men också folkets söner. Vid deras sida stå hustrur, som utfört en imponerande gärning inom hemmet, och döttrar, som i anspråkslös pliktuppfyllelse förgäta grusade förhoppningar om egen lycka, glada, talföra "pigor" och strävsamma allmogekvinnor. Den myndiga majorskan Ridderborg sitter på lasset i skinnkjol och stövlar, men inger så stor respekt, att mågen nedskriver sin "vördsamma och underdåniga tacksägelse till

min fru Svärmor för att min kära hustru skänkt mig en dotter". Fru Anna Åstrand väcker lika stor men något olikartad vördnad genom mildhetens och förfiningens makt. Den snart 100-åriga Stina berättar om hur hon, när födan var knapp, "tog fram sin mungiga och 'sjongde för barna', och kammarpigan Clara tröstar sig över sin arbetsamma plats med tanken på att "blon skulle surna", om hon bara satt på kammare.

Den ena tavlan upprullas efter den andra, och författarinnans lugna humor, fina förståelse och sanna pietetskänsla gör att man följer skildringen med ett intresse, som ofta stegras till beundran inför den samlarmöda och berättarglädje, varom boken vittnar och gör denna till ett värdefullt tillskott i litteraturen om våra fäders strävsamma och karga liv, som bars med en förnöjsamhet och seg uthållighet av vilken vi ha åtskilligt att lära.

F. E—*a.*

Malin Mattsson: I Ydre på 1800-talet. Minnen och anteckningar. Utgiven med understöd från Längmanska kulturfonden. Östergötlands Dagblads tryckeri.

Sinclair Lewis' senaste.

Sinclair Lewis har i sin senaste bok ej frångått sin typ. Han är samma utpräglade andlige gamin, som man är van att finna honom, han har samma kvicka ögon och rappa tunga, säger alltjämt träffsäkra och obehagliga sanningar i en rivande fart. Ann Vickers har blivit ett i stort anlagt socialt epos, där man mellan fångelsernas skräckscener, mellan orädda reformkrav och välmotiverade kvinnosträvanden ändock förnimmer vingslagen av en självmedveten Eros, rustad med den mo-

klarliga skäl, från de unga ogifta kvinnorna, och enade sig om att alla kvinnor, gifta som ogifta, måste ställa sig solidariska för att få behålla vad svenska kvinnor under årtionden lyckats tillkämpa sig.

TANDTEKNIKERKURS

Ged. utbildn. i guld- o. kautschukarb.
Mångårig erf. E. Landau, Valhallavägen
112 Stockholm. Tel. 61 45 21

Begravnings-
Sång utföres av dam
SOLO Vasa 392 49

derna sexualitetens späckade pilkoger.

Lewis kåserar, orerar, chikanerar i denna digra volym om tendens och kärlek. Hjältinnan Ann Vickers har han i glad och förälskad iver upphöjt till rang, heder och värdighet av den amerikanska kvinnan av idag. Hon är den framgångsrika sociala märkeskvinnan, som från sin ambitiösa barndom varit förutbestämd som ledare och pionjär. Sinclair Lewis gillar henne, han låter henne behärskas av nuets heta pulsslag, gårdagen hör till det historiskt förflutna. Han har en förmåga att lägga det historiska perspektivet på den närmast förflutna tidens händelser, som förbluffar, han vet, att gårdagen och dess stora namn, en Lindbergh, en Shaw, en Freud, en Mussolini, en Greta Garbo, en Hitler, i morgon äro begravna i absolut glömska. Mera sällan blir Ann Vickers bokstav och problemfigur, oftare blir hon däremot en frigjord, för mången — och kanske ej alldeles obefogat — en alltför frigjord kvinnotyp, Amerikas moderna kvinna med varmt rött blod.

Tendens och kärlek. Tendensen gäller som vanligt samhället, det förkättrade amerikanska samhället med dess enligt författarens uppfattning framförallt långt ifrån tillfredsställande fångvårdsväsen. Om dess kvalitet och det befogade i Lewis skarpa vidräkning med detsamma saknar anmälarer all förmåga att initierat yttra sig.

Kärleken är förknippad med juris hedersdoktorn och fängesdirektören Ann Vickers. Hon väger männen i sin hand, och många av dem befinnas för lätta, men hon stannar plötsligt inför en sympatisk äventyrare med otvetydiga Casanovadrag, en sympatisk halvskojarer, om den motsägande kombinationen må tillåtas. Han blir

i stället för hennes äkta man hennes barns far, och den långa tendens- och kärleksromanen mynnar slutligen ut i ett stillsamt småborgerligt ackord på Ann Vickers ägande lantställe, fjärran från världsstadens skyskrapor, hetsiga vimmel och diskreta speak-easies.

A happy ending, säger Mr Babbitt, lutar sig bekvämt tillbaka i buffelhudsfätöljen och drar ett halsbloss ur den feta middagshavannan — (sådan den var före depressionen, skulle Lewis tillagt). Detsamma tycker kanske hans svenska motsvarighet. Vi måste i så fall också instämma med denne i att Lewis är en kvick, bestickande och underhållande karl och att han med Ann Vickers ej svikit Svenska Akademiens högt spända förväntningar.

Hugo Hultenbergs översättning är värd en särskild eloge.

M. v. K—w.

Sinclair Lewis: Ann Vickers. P. A. Norstedt & Söners Förlag.

Nedrustningskonferensens ordf. The R. Hon. Arthur Henderson var d. 6 febr. i Genève, på årsdagen av de med 12 milj. underskrifter försedda avrustningspetitionernas överlämnande, inbjuden som hedersgäst till en offentlig lunch, arrangerad av Internationella samarbetskommittén för avrustning, som representerar ett stort antal internationella organisationer. Vid lunchen, som besöktes av över 200 personer, framfördes en gemensam deklaration, vari en viss besvikelse över konferensens uteblivna resultat kom till uttryck, varjämte man framhöll vikten av att nedrustningsarbetet påskyndas. Mr Henderson uttryckte i sitt svar sympati för de i deklarationen framförda riktlinjerna men ville ej medge, att konferensen misslyckats. Han påminde i stället om de stora svårigheter, som fördröjt arbetet.

Fruktcentralens butiker:

Drottningg. 41, Drottningg. 11, Regeringsg. 11, Biblioteksg. 11, Kungsg. 57, Vasag. 3, Vasag. 8, Vasag. 25-27, Vasag. 38, V. Slussg. 8, CENTRALBANGÅRDENS STORA VÄNTHALL, Stockholm.

Alltid förstklassig frukt.

I aktuella socialhygieniska samhällsspörsmål,

Alfred Petré

närmare bestämt i steriliserings-, preventiv- och abortfrågan, hade Fredrika - Bremer - Förbunds-kretsen Stockholm med omnejd den 24 febr. anordnat ett offentligt upplysningsmöte för kvinnor i K. F. U. M:s stora sal. Denna var också fylld till sista plats — stora skaror kunde ej beredas tillträde utan finga vända i porten — när kretsens ordförande, fröken Ida von Plomgren, hälsade de närvarande och särskilt kvällens inledningstalare välkomna. Hon betonade vikten av dessa aktuella samhällsproblem, av vilkas tillfredsställande lösning så många människors lycka beror. Ordet överlämnades därefter till kvällens förste talare, professor Alfred Petré, som i anslutning till sin motion i F. k. lämnade en orientering i steriliseringsfrågan.

Han redogjorde främst för behovet av en lagändring med hänsyn till fallandesjuka, sinnesslöa och sinnessjuka individers rätt att fortplanta sig. De kategorier, för vilka nu äktenskapsförbud gäller, äro emellertid oförhindrade att sätta utomäktenskapliga barn till världen, vilka sedan på få undantag när bli mindervärdiga individer och ligga samhället till last. Beträffande undantagen får det väl anses som ett grymt öde för ett psykiskt friskt barn att ha en sinnessjuk eller sinnesslös far eller mor. Enligt sakkunnigas förslag skulle man ej få sterilisera psykiskt defekta individer, vilkas sjukdom ej är av ärftlig natur, ej heller någon sinnesslös, som ej med insikt om åtgärdens innebörd givit sitt sam-

Israel Holmgren

tycke härtill. Det vore därför på tiden, framhöll tal., att ett nytt, effektivt förslag till steriliseringslag utarbetas, där man även tillgodoser humanitära synpunkter, vilka på sin tid förordades såväl i riksdags-skrivelsen som i medicinalstyrelsens yttrande, framför de rashygieniska, som dominera det nuvarande lagförslaget.

Professor Israel Holmgren framlade åtskilliga rashygieniska och sociala synpunkter på preventivfrågan. Framför allt vore det önskvärt, att man genom upplysningsverksamhet kunde förhindra de rashygieniskt sämsta samhällsmedlemmarna med kriminella anlag att föröka sig. Han ansåg, att man även på denna väg skulle kunna motarbeta de kriminella aborterna och poängterade behovet av upplysning för dem som äro ekonomiskt ur stånd att försörja en stor barnaskara. Barnbegränsningen sammanhäng-er med en stegrad aktning för kvinnans människovärde och är av stor betydelse för landet i sin helhet, då en betydlig befolknings-

ökning under nuvarande förhållanden vore en olycka. Det är på tiden att den orimliga lag, som stämplar den nödvändiga sexualupplysningen som straffbar, avskaffas. Om lagen ändå ej tillämpas, finns intet skäl att behålla den utan i stället anpassa den efter tidsläget, så att den ideella entusiasmen, som finnes för en ur höga etiska drivkrafter sprungen upplysnings- och hjälpverksamhet — kvinnlig arbetskraft borde härvidlag lämpa sig bra — kunde få komma till sin rätt.

Andrea Andreen-Svedberg.

I 7 främmande länder

och i mer än 700 svenska hem finnas numera våra flossamattor. För detta förhållande ha vi att tacka mattornas goda egenskaper. De äro vackra, varaktiga och billiga. Samma gäller våra gardiner och möbelyger.

KONSTFLITEN, Kyrkogatan Göteborg.

Doktor Andrea Andreen-Svedberg, som kallat sitt anförande för "Vårt ansvar inför fosterfördrivningen", konstaterade, att den uppfattningen, som i lagen mot fosterfördrivning vill se ett skydd för ett "liv" numera för ett biologiskt betraktelsesätt är grundlöst. Det är hänsyn till kvinnan, det gäller, och man måste komma till insikt om, att ett avbrytande av ett havandeskap alltid medför ett riskmoment. Fosterfördrivningen har gripit allt mer och mer omkring sig, om vilket sjukhusstatistik och domstolsprotokoll kunna ge ett oroväckande vittnesbörd, och då ingreppet företages av okunniga stympare, har risken för dödsfall och kvarstående sjukdomstillstånd blivit mycket stor för att nu ej tala om de psykiska riskerna, känslan av förnedring och rädsla. Om lagstiftningen ändrades därhän, att en kvinna, under fastställda former, finge vända sig till en läkare i denna angelägenhet, skulle mycket vara vunnet ej minst i de fall, då läkaren ej kunde gå med på havandeskapets avbrytande. Det gäller att förebygga hellre än att avbryta och att väcka även männens ansvarskänsla, ty ett problem, som skapats genom mäns och kvinnors samverkan, måste de också lösa tillsammans. Tal. påpekade behovet av en sexuell rådförningsbyrå, där man bl. a. kunde råda bot på den gängse vanföreställningen, att en abort är något mycket enkelt och riskfritt.

I den härpå följande diskussionen betonade fru Elisif Théel, stödd på mångåriga erfarenheter i fattig- och barnavård, vad de olyckliga mindervärdiga barnen kosta samhället i kraft och pengar. Upplysningsbyråer i allmänna sexuella spörsmål behövas, ansåg hon, ej blott för kvinnor utan också för män, men startas de av kommunen, få de lätt en bestämd politisk färg, vilket ej är önskvärt. Det bästa vore därför, att de igångsattes av enskilda föreningar eller korporationer med kraftigt statligt, resp. kommunalt understöd.

Fru Signe Henschen framhöll, hur de behandlade frågorna voro i eminent grad kvinnofrågor. Kvinnorna böra och behöva ej längre åse, hur barn, predestinerade till sjukdom och elände, få bli till. Slutligen påpekade dr Alma Sundquist, att de upplysningsbyråer, som behövdes — liknande institutioner i utlandet arbetade till full belåtenhet — inte bara borde lämna råd i fråga om preventivmedel utan också söka bota folks allmänna okunighet i sexuella frågor. Upplysningen är en samhällsangelägenhet och bör som sådan också ordnas av det allmänna.

Och härmed var den givande diskussionsaftonen till ända, och ordföranden framförde ett tack såväl till inledningstalarna som till de i diskussionen deltagande.

Motionerna beröras på annat ställe i detta nummer.

En deputation från Yrkeskvinnors klubb överlämnade den 11 mars till statsrådet Schlyter en skrivelse med insamlade namnunderskrifter av kvinnor inom olika verksamhetsgrupper och av olika politiska åskådningar. I skrivelsen kräves bl. a. upphävande av den s. k. preventivlagen, revision av lagen om fosterfördrivning, bestämmelser, som möjliggöra sterilisering på medicinska och sociala grunder samt obligatorisk undervisning i skolorna om sexuallivet, dess hygien och ansvar.

Initiativtagare till opinionsyttringen äro utom medlemmar i Y. K:s styrelse, adv. Eva Andén, fru Brita Juhlin Dannfelt, dr Gerda Kjellberg, dr Andrea Andreen-Svedberg och fru Karin Fjällbäck-Holmgren.

Den första.

Stockholms naturvetenskapliga förening har fått sin första kvinnliga medlem, professorskan Ebba Hult-de Geer. Hon har hedrats både för sin självständiga vetenskapliga insats och som medhjälpare i sin makes geologen Gerhard de Geer forskning.

GYNNA DE VANFÖRAS FÖRSÄLJNINGSCENTRAL, Beridarebang. 23 B, Sthlm. Tel. 35 16. **Försäljning av vanföras arbeten:** Vävnader, stickade varor av alla slag, klänningar, barnkläder, handarbeten, rockar o. förkläden, lampor, lampskärmar, leksaker m. m. Beställnin. emotages. **Hjälp de vanföra till självhjälp!**

Gravvårdar

av olika stenmaterial

Marmor

till köksbord och byråskivor.
GUNNAR E. SAMUELSONS
STENHUGGERI,
Saltmätaregat. 23. V. 14, V. 17314.

Från skilda kontinenter.

Englands första kvinnliga filmcensor heter miss Rosamund Smith och utnämndes för någon tid sedan.

Spänstigt gjort är det onekligen av Mrs. Florence Ada Coxon, den första kvinnliga mayorn i King's Lynn, som vid fyllda sjuttio avlagt sin juridiska examen och blivit advokat.

Det beror på staden Paris' fäder, om Marianne skall hugnas med kvinnlig polis eller ej. M. Armand Massard, medlem av stadens municipalsråd, har nämligen på tillskyndan av Franska kvinnornas nationalförbund framlagt ett nytt förslag om införande av kvinnlig polis i Paris. Qui vivra verra, som fransmännen säger . . .

Ett märkligt spanskt lagförslag har framlagts av regeringen, om vi våga tro den utländska källan. Dess första avdelning lyder:

"Den reglementerade prostitutionen avskaffas i den spanska republiken, och regeringen erkänner ej prostitutionen som medel att försörja sig."

Open Door-kongress i Prag. Den internationella Open Door-rörelsen har nu utsänt kallelse till sin tredje konferens, som skall äga rum i Prag den 24—28 juli 1933. Uppropet erinrar om de attacker mot kvinnornas arbetsrättigheter, som för närvarande göras i så gott som alla länder och riktar en eftertrycklig uppmaning till alla, män och kvinnor, som är medvetna om det nuvarande hotet mot kvinnornas oberoende inom förvärvslivet och som vill arbeta för ekonomisk rättvisa även för kvinnorna, att möta upp till konferensen.

Många viktiga frågor stå nu på spel och konferensen i Prag är ett viktigt tillfälle att slå ett slag för kvinnornas krav. Utom stadgeenliga delegater från Open Door-organisationerna i olika länder kunna även enskilda medlemmar deltaga i konferensen och övriga intresserade ha rätt att närvara som gäster.

En klok husmoder använder

metallputsmedlet NICKOL

vilket icke innehåller frätande ämnen men ändå gör allting blixtnak.

Engros: **HERMANN DERLIEN A.-B.**
STOCKHOLM Kungsgatan 3

Förslaget innehåller dessutom utkast till straff för soudenörer och bordellinnehavare m. m.

Kemal Pascha lär ej ha något emot kvinnliga diplomater, om ryktet talar sanning. Men då skulle högst desamma bli placerade i städer, där "kvinnorna ha politisk betydelse". Paris och Rom torde alltså ej komma i fråga, påstås det.

Kvinnliga guvernörer i Ryssland kommer kanske ej att anses som något ovanligt, sedan den unga vetenskapskvinnan m:me Nina Demme brutit isen. Hon har nämligen blivit utnämnd till guvernör över Sewernaja Semlja, en artisk ö vid Asiens nordkust, tidigare känd under namn av Nikolai II:s land. Guvernören och hennes medhjälpare skola ej blott studera öns växt- och djurliv utan även undersöka möjligheterna för områdets industriella exploatering.

Man tycks ej vilja förhast sig i Japan, när det gäller att tillerkänna hälften av landets invånare, d. v. s. kvinnorna, deras solklara medborgerliga rättigheter. I samband med en allmän revision av vallagen framlade regeringspartiet för två år sedan ett förslag, som innebar rösträtt även åt kvinnorna. Förslaget föll emellertid i överhuset. En i oktober 1930 utförd statistik uppvisade 13,563,813 kvinnor mot 13,730,000 män i röstberättigad ålder. Japans totala invånarsiffra är f. n. 64,450,005, därav 32,390,155 män och 32,059,850 kvinnor. Man fruktar, att kvinnorna, om de hade rösträtt, skulle votera ut männen, då japanskorna taga politiken mycket allvarligt . . .

Arbetsminister i Roosevelts ministär blev som förut nämnts, miss Frances E. Perkins, Amerikas första kvinnliga minister. Hennes portfölj hör i dessa tider förvisso ej till de mest lättskötta!

FRÄLSNINGSARMÉNS

omtyckta

KAKAO

av fin-in kvalitet i vackra halv-kg-burkar el. i paket om 100 gr. **Pris 4:50 pr kg.**

berömda

CEYLONTEER

av utsökta bästa kvaliteter i pak. om 500, 250, 100 o. 50 gr. **Pris 12:—, 14:— pr kg.**

I parti och minut från

Frälsningsarméns Handelsdepartement
Östermalmsgatan 71. Stockholm. Tel. 676323 (växel)

Nya medlemmar.

Falköping: fröken Ingrid Dahlman, fröken Signhild Dahlman, fru Anna Greta Hendén, fröken Ebba Hägglund, fru Betty Jacobsson, fru Ingeborg Landahl, fru Alfrida Lindell, fru Elsa Nyström.

Gotland: fröken Cecilia Bachér, fru Barbro Bolin, fru Ulla Molin, fru Elma Procopée, fröken Margit Walén.

Halmstad: fröken Carola Ahlberg, fru Alfild Alexis, fru Axel Andersson, fröken Hedvig Andersson, fru Märta Berg, fröken Alma Bernander, fru Anders Berntson, fru J. Brane, fru Arthur Börjesson, fru Hilding Börjesson, fru Bruno Ehrenfeldt, fru Ph. Ernlund, fru Åke Ekman, fru E. Englund, fru Anna Eriksson, fröken Ragnhild Fagerström, fru Ragnhild Gille, fru Hilda Grönqvist, fru Simon Gustafsson, fru Maja Hallberg, fru Maja Hederström, fru Gustaf Heurén, fru Greta Hillgård, fru Signe Hyltén-Cavallius, fru Hilda Johansson, fru Petter Johansson, fru Per Kjellman, fru Anders Krönlein, fru Anita Ljung, fru Ester Ljunggren, fröken Ida Lundberg, fru Margareta Nordlöf, fröken Lisa Olsson, fru Jonas Palm, fru Ruth Palm, fru Ernst Persson, fru Gunnar Persson, fru Gurli Persson, fru Lisa Persson, fröken Lilly Rosencrantz, fru Anna-Lisa von Segebaden, fru Anna Natalie Sjöholm, fru Hildur Stelling, fru Svea Stenby, fru Hedvig Ståhlgren, fröken Anna Svenselius, fru Ethel Thornqvist, fru Gustaf Wirgin, fru Egon Ydén, fru Zandra Zetterqvist.

Karlskrona: fru Ruth Boëthius, fru Inga Callin, fru Rakel Grünberg, fru Nanny Håkansson, fröken Karin Kjällkvist, fröken Erika Magnusson, fru Annie Rundqvist, fru Evy Skantze, fru Astrid Stefensson, fru Brita Södöö, fru Greta Torold.

Karlstad: fru Sara Dahlgren, fru Anna Elgh, fru Elsa Gustaver, fröken Jenny Johansson, fru R. Lundström, fru Gre-

ta Pålsson, Rottneros, fru Vera Rydén, fru Hanna Taylor-Jonsson, fru Anna Tydén.

Kristianstad: friherrinnan Marthe Barnekow, doktorinnan Margareta Samuelsson.

Landskrona: fru Anna Brante, fru Rannveig Colbjörnsen, fröken Gerd Gülich, fru Victoria Hammarström, fru Barbro Kuylenstierna, fru Mimmi Nilsson.

Linköping: fröken Britta Darell, fru Hadders, fru Wykman.

Lund: fru Tora Böök, fröken Ingeborg De Fine Licht, fru Amanda Hultén, fru Anna Kull, fröken Eugenie Larsson, fru Ester Palmborg, fru Nora Widmark.

Malmö: fru Rut Dahl, fru Ebba Davidsson, fru Eva Munck af Rosenschöld, fru Gerda Metzén, fru Rosa Olsson-Hellström, fru Ellen Thorsson.

Mariestad: fru Maja Brun, fru Evy Bissmark, fru E. Forsbom.

Norrköping: fröken Gerda Ström, fru Karin Thalín.

Nyköping: grevinnan Ingeborg Hellichius-Cronhielm, fru Gerda Högstedt-Nilsson, fru Hilda Karlsson, fru Ebba Lindgren, fru Anna Solders, fröken Edith Tomt, fru Ellen Åkesson.

Stockholm: fru Irma Andersson, fru Ulla Bonnier, fröken Märta Bachér, fru Ella Bank-Larson, fru Eva Berg, Nockeby, fru Ingeborg Björklund, Tullinge, fru Eva Bonnier, fröken Hildur Borgvall, fröken Eva Boström, fru Fanny Carlgren, fru Carolina Cederblom, fröken Gerda Danielsson, fru Ulla Edin, Experimentalfältet, fröken Elsa Ericsson, fröken Sigrid Fresk, fru Märta Friestedt-Hjorth, fröken Rut Gavelin, fru Alma Grönfeldt, Stocksund, fru Greta Gustrin, Stocksund, fru Lotty Haglund, Äppelviken, fröken Tilda Hansson, fru Märta Holm, fru Marja Höglund, fru Elisabeth Högström-Löfberg, fru Anna Key, fröken Elsa Kjederqvist, fru Lilly Kjellén, Stocksund, fru Hildur Koersner, fröken Elsa Lager-

Fötter, ben och skor.

Damer, som ha det besvärligt med sina värkande fötter och ben samt ha svårt att få passande skor, tag närmare reda på vad det lätta *Freika-Wizard* fotstödet av läder förmår uträtta och likaså hur den gummifria, tvätt- och stoppbara åderbräckstrumpan med samma namn verkar. — Se och prova också våra bekväma och på samma gång eleganta, ortopediska skor med extra läderpackningar i hälften och förlängd bakkappa.

Lagersons, Kungsgatan 4, Stockholm.

löf, fröken Elisabeth Landau, fru Dagmar Lichtenstein, fru Greta R. Linse, fru Ebba Lundgren, fru Elsa Lundqvist, fru Gunhild Lugn, fröken Ester Nordhammar, fru Ingrid Prytz, fröken Greta Rydberg, fru Vavi Schlyter-Johnsson, fru Anna Skog, fru Karin Sobel, Saltsjöbaden, fru Frida Winnerstrand.

Tomelilla: fru Agda Andersson, fröken Hildur Frising, fru Olga Jepson, fröken Eva Lindblad, fru Clara Lundh, fru Greta Nilsson, fru Johanna Persson, fröken Herta Ester Sjöstedt.

Varberg: fröken Elin Almqvist, fröken Inez Bergendorff, fru Hedvig Benson, fru Hulda Benson, fru Brita Cederberg, fröken Olga Olsson, fröken Anna Greta Sjöblom, fru Elsa Sjögren, fru Maria Wijkmark.

Växjö: fru Linnéa Backman, fru Björklund, fru Olga Hoppe, fru Greta Levin, fru Dicken Stenhufvud.

Örebro: fru Hillis Mante, fröken Svea Nyberg, advokat Elsa Rosenberg, fru Gunhild von Sydow.

Östersund: fru Fanny Ashling, fru Elsa Beskow, fru Margit Bouvin, fröken Inga Hallgren, fru Gerda Hedenmark, fru Margit Hellström, fru Herta Hyllengren, fru Irma Hörnfeldt, fröken Tea Jansson, fru Elsa Nylin, fru Hildegard Sellgren, fru Anna Wählin.

Ett steg i rätt riktning torde man kunna kalla justitieministerns förslag i propositionen om domsagoförvaltningens omläggning, då han fäster uppmärksamheten på att föreslagna anordningar skulle innebära full likställighet mellan manliga och kvinnliga aspiranter ifråga om utbildningen.

F.-B.-F-kretsarna.

På grund av bristande utrymme och hopat material ha några av kretsmeddelandena tyvärr måst anstå till nästa nummer.

Halmstadskretsen firade sitt tioårsjubileum i samband med årsmötet den 17 febr. Ordföranden hälsade kretsens medlemmar hjärtligt välkomna, varvid hon särskilt vände sig till kvällens gäst, fru Elisabeth Quensel och kretsens hedersordförande, grevinnan Stina Mörner.

Sedan årsberättelse, kassaredegörelse och revisionsberättelse föredragits, beviljades ansvarsfrihet för det gångna året. Härefter förrättades val av ordförande, varvid fröken Anna Ljungberg omvaldes med acklamation, liksom de övriga styrelseledamöterna. I stället för fröken Ebba Pagander, som avlidit, valdes fröken Marit Olde, kassaförvaltare. Ordf. bad att få till protokollet antecknat ett tack för de sju år, fröken Pagander fungerat som Halmstadskretsens kassaförvaltare med en trots sjukdom aldrig svikande plikttrohet. Till suppleanter omvaldes fru Gerda Aurelius och nyvaldes fru Lisa Mårtensson-Frenne. Revisorer och revisorssuppleanter omvaldes.

Till att representera kretsen vid årsmötet i Norrköping valdes fröken Ljungberg, fru Hernqvist, fröken Håkansson, fru Spiik och fru Berggren.

Kretsen beslöt anslå 24 kr. till barnbespisningen i Norrland och 25 kr. till Hemsysterverksamheten. Ett stipendium på 100 kr. har tilldelats en elev vid Wendelsbergs folkhögskola, fröken Ingrid Persson.

Ordf. höll ett klart och innehållsrikt föredrag om Halmstadskretsens historia. Kretsens första uppgift blev att skaffa länet en stipendiefond.

Kretsen har under de gångna tio åren haft 68 kretsmöten och styrelsen mer än 70 sammanträden. Man har haft 47 föredrag för kretsen och dessutom 5 offentliga föredrag, därav en del tillsammans med andra kvinnoföreningar. De ha spelat teater, både för

H. M. Konungens
Hovleverantör.

PORLA BORDSVATTEN

drickes numera av alla finsmakare

PORLA BRUNNS AKTIEBOLAG PORLA

H. K. H. Kronprin-
sens Hovleverantör.

offentligheten och enbart för kretsen, anordnat utställningar och diskussioner. Efter föredraget höll fru Anna Olsson ett versifierat tack till styrelsen, varefter fröken Karin Lundberg överlämnade blommor.

Därefter spelades en fyndigt hopkommen revy. Författarfirman Halpin-Johansson avhurrades, och sedan följde supé, i vilken 154 Fredrikor deltog.

Sedan visades en vacker tablå, arrangerad av fru Anna Berggren. Den kallades Hertha och var en allegori över hur den unga kvinnan på Fredrika Bremers tid var fjättrad i fördomar men genom hennes inflytande och arbete, med hjälp av dikten och religionen frigjordes från sina bojor liksom Fredrika Bremer med dessas hjälp själv blivit fri. Fru Berggren höll i anslutning till tablån ett anförande, vari hon tolkade Fredrika Bremers och F. B. F:s idé och Halmstadskretsens arbete för dessas förverkligande. Fru Anna Knutsson läste upp en av henne själv författad versifierad hyllning till kretsens stiftarinnor och överlämnade blommor. Från Varbergskretsen anlände lyckönskningstelegram. 37 nya medlemmar antecknades.

Härnösandskretsen hade d. 13 febr. anordnat en Ibsenafton å Stadshotellet. Huvudpunkten på programmet var ett föredrag av fru Margit Muscat, Sundsvall. Hon lämnade en inressant skildring av Ibsens liv och diktning, och därpå bidrog fröken E. Westerström till underhållningen med deklamation ur Peer Gynt. Några musikstycken av Grieg utfördes på fiol av fru Annie Wikland, ackompanjerad av fru Olga Swedberg, och samme tonsättare tolkades i några sånger av fru Margit Hammarberg.

Senare vidtog under glad stämning supé.

Karlstadskretsen höll den 3 febr. sitt första sammanträde för året i Stadskällarens klubbrum. På föredragningslistan stod främst dryftandet av en motion i stadsfullmäktige angående in-

skränkning i tiden för butikens öppethållande i staden, av magistraten överlämnad till kretsen för yttrande. Inledare var fru Hellberg.

Den 15 febr. firade kretsen sitt 10-års jubileum med en glänsande fest i Frimurarlogens sällskapsvåning. Omkring 120 medlemmar deltog. Aftonen var tänkt som en bjudning på Fredrika Bremers tid. Man togs emot i rum, upplysta endast av skenet från ljus i kronor och kandelabrar, och det var en tjugande syn att se den stora skara gäster som i vackra gamla dräkter sirligt rörde sig därinne. Sedan värdens i ett högstämt och poetiskt tal givit festen dess rätta bakgrund och tillika hälsat gästerna välkomna, avåt man supé under hög stämning. Tal höllos, och en lustig, för kvällen författad bordsvisa sjöngs. Efteråt följde ett rikhaltigt underhållningsprogram med deklamation, sång och musik, och gamla danser trädde, tills timmen blev sen och man måste skiljas och stiga ut i det 20:de århundradet igen!

Kristianstadskretsen höll sitt 12:e årsmöte d. 8 febr. under ordförandeskap av fru Elsa Nordlund.

Sedan protokoll från föreg. årsmöte samt års- och revisionsberättelserna upplästs och ansvarsfrihet beviljats, förrättades val, som utföll sålunda: Till ledamöter i styrelsen omvaldes fru Elisabeth Sjövall, fröken Clara Munck af Rosenhöld, fruarna Elsa Nordenskjöld, Olgine Pallin, Ellen Nilsson, Anna Fischer, Lotten Borg, Maja Engberg och Elsa Nordlund samt fröknarna Anna Lundquist, Ellen Widerberg och Fosca Leifert. Suppleanter blevo fröknarna Lilly Celander, Alma Hansson och Elsa Jönsson samt fru Astrid Feuk. Till revisorer valdes fru Anna Nilsson och fröken Elna Gertzell med fruarna Maria Heijbel och Matilda Hammarlund som suppleanter. Till mötesvärdinnor valdes fruarna Fischer och Dörning samt fröken Alma Hansson.

POSTSPARBANKEN

— *banken som alla nå*

Till medlem i länsnämnden för stipendieinstitutionen valdes fru Elsa Nordlund. Till ombud vid årsmötet i Norrköping i juni valdes fruarna Nordlund, Nordenskjöld och Pallin med fru Engberg, fröken Hansson och fröken Widerberg som suppleanter.

Efter förhandlingarnas slut talade Quelqu'une (fil. mag. M. Lindqvist) om "Prästen vid havet". Industrihotellets festsal var till trängsel fylld av en uppmärksam och förtjust publik.

Som inbjudare till föredraget stodo, utom F.-B.-F.-kretsen, Husm.-föreningen, Moderata o. Frisinnade kvinnoklubbarna samt Vita Bandet.

Fröken Lindqvist välkomnades av fru Elsa Nordlund samt avtackades av Husm.-föreningens ordf. fröken Alma Hansson. Efteråt vidtog ett angenämt samkväm, varvid fröken Camilla Rasmussen underhöll med musik.

Landskronakretsen hade sitt årsmöte tisd. d. 14 febr. på flickskolan. Års- och revisionsberättelse godkändes och ansvarsfrihet beviljades. Styrelsen omvaldes med undantag av fröken Dagmar Wessman och suppleanten fröken Hilma Andersson, som avsåg sig återval. I fröken Wessmans ställe valdes äldsta suppleanten fröken Elisabeth Sandstedt till styrelsemedlem och till suppleanter nyvaldes fru Linnea von Wachenfeldt och fröken Elsa Lindholm. Att representera kretsen på årsmötet i Norrköping utsågos fruarna Torpson och Munck af Rosenschöld samt rektor Cervin.

Sedan ordf. redogjort med några ord för förbundets verksamhet, överlämnades ordet till fil. mag. fröken Märta Lindqvist, som i ett av humor och allvar präglad, mycket uppskattat föredrag talade om "Några dagar med en kvinnlig journalist".

Efter föredraget vidtog ett synnerligen animerat samkväm med tesupé, under vilket uppfördes en liten sketch "Här hemma i Mellanstad, teskvaller" av Baraja. Musik

på piano utfördes av musikdirektör Bertha Jönsson och rektor Valborg Cervin sjöng, kostymerad i 80-talsdräkt, några sånger från den tiden. Dessa nummer väckte samtliga livligt bifall.

Lundakretsen hade den 17 febr. ett talrikt besök sammantråde å Södra Sveriges Sjuksköterskehem, under ordförandeskap av fru Carola Eklundh.

Sedan en del föreningsärenden, såsom frågan rörande Internationella kvinnoalliansen behandlats, föredrogs och godkändes årsberättelsen för Hertha-hemmet, ävensom dess och Hjälpkassans revisionsberättelser. Från revisorerna, fröknarna Hanna Möller och Ellna Persson, förelåg avsägelse, och till deras efterträdare valdes fröknarna Martina Weibull och Stina Pålsson. Suppleant blev fru Astrid Mjöberg.

Därefter höll professor E. Widmark ett synnerligen intressant föredrag om "Kemiens inför rätta". Utgående från frågeställningen: har vetenskap och kultur gjort människorna lyckliga? — företog talaren en rannsakande granskning av kemiens skuld- och förtjänstkonton.

Efter supén vidtog samkväm, varvid sång utfördes av elever vid sjuksköterskehemmet.

Malmökretsen sammanträdde den 20 febr. till ordinarie årsmöte under fru Elisabeth Quensels ordf.-skap. Sedan års- och revisionsberättelserna upplästs och godkända, omvaldes samtliga styrelseledamöter, som voro i tur att avgå, med undantag av fröken Maria Kärrberg, som undanbett sig omval. I hennes ställe invaldes fru Anna Emil-Olsson.

Efter föreningsangelägenheterna förekom diskussion över ämnet "Gift kvinna i förvärsarbete", inledd av jur. kand. Sigrid Hjelm-Elovson. Efter att inledningsvis ha betonat, att vissa frågor kunna vara av så stort samhällligt intresse, att de kunna

Tandteknikerelever

mottagas. Gedigen utbildning i modern kautschuk-, guld- och porslinssteknik.

Kurserna ledas av leg. tandläkare.
CENTRALLABORATORIET,
Munkbron 11, Stockholm.

Kahns Tvätt

Tvätt o. mangling 45 öre. Vålgjort arbete. Hämtas. Gyllenborgsg. 8.
Telefon 53 71 20.

berättiga tvångsåtgärder mot enskilda. övergick inledaren till en granskning av frågan, huruvida de fördelar som kunde vinnas av tvångsåtgärder, åsyftande att driva den gifta kvinnan från förvärvsarbete, vore så stora, att de kunde berättiga den skada, ett sådant ingripande skulle medföra. Tal. uppehöll sig härvid ej blott vid de för- och nackdelar som de gifta kvinnorna och deras familjer skulle kunna lida härav utan även vid den inverkan, sådana bestämmelser skulle ha på arbetet, på de ogifta kvinnornas utbildningsmöjligheter och den allmänna inverkan på familj och samhälle, som sådana ingripanden skulle medföra.

Därefter utspann sig en livlig diskussion som avslutades med att de närvarande för- enade sig i en önskan att ett referat av densamma skulle inflyta i Hertha, vari betonades, att mötet uttalat sin bestämda uppfattning om att åtgärder i syfte att utestänga de gifta kvinnorna från förvärvsarbete skulle medföra väsentliga risker för hela kvinnorörelsen.

Mötet avslutades med samkväm.

Norrköpingskretsen har haft sitt årsmöte å Verkmästareförbundets lokal under ordförandeskap av borgmästarinnan Fanny Björkman. Års- och revisionsberättelserna upplästes och ansvarsfrihet beviljades. Till styrelse omvaldes fru Fanny Björkman, fröken Gerda Malmström, fru Elsa Alkman, fröken Betty Olsson, fröken Emelie Andersson, fru Ebba Beckman, fröken Esther Lindström, fru Hilda Öhman, fru Karin Edlund, fröken Ruth Dahl och fröken Dagmar Wessberg. Även suppleanterna, fru Ingeborg Hanström och fröken Gertrud Helin, omvaldes. Till revisorer återvaldes fröken Octavia Lundell och fröken Gerda Lundman med fröken Hanna Åström som suppleant efter fröken Sigrid Sandberg fröken Elin Malmberg.

Till kretsens representanter vid sommarens årsmöte valdes från styrelsen ordföranden, fru Fanny Björkman, samt fru Hil-

ma Öhman med fru Karin Edlund som suppleant, och från kretsen fru Anna Lisa Hardarsson, fru Elsa Ihrfelt och fru Emma Reventberg med fru Helga Lindwall samt fru Marianne Lutteman som suppleanter.

Av årsberättelsen framgick att kretsen hade ett av arbete och livaktighet präglat år bakom sig.

Efter årsmötets slut vidtog samkväm, varvid fru Marianne Lutteman uppläste ett föredrag om Fredrika-Bremer-Förbundets trädgårdsskola vid Apelryd av fru Maja Strandberg. För musikunderhållningen svarade fröken Aina Bothvidson och fru Karin Wistedt på ett mycket angenämt sätt.

Nyköpingskretsen höll d. 6 febr. årsmöte i Odd fellows klubblokal under fru Klara Kullstrands ordf.-skap. Års- och revisionsberättelserna upplästes och godkänder och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för årets förvaltning. Av årsberättelsen framgick, att arbetet fortgått efter samma riktlinjer som föregående år. Medlemsantalet har under året ökat till 130. Därefter för rättades val av styrelse. Den gamla styrelsen omvaldes och utgöres av fru Klara Gullstrand, ordf., fru Karin Göthman, v. ordf., fröken Gertrud Unger, sekr., fru Thora Munke, kassaförvaltare, och fröken Mathilda Olsson. Suppleanter: fru Anna Westerblad och fröken Märta Drake. Till revisorer omvaldes fru Ella Wennberg och nyvaldes fru Elsa Fischer efter fru Hedvig Schenström, som undanbett sig återval. Till revisorsuppleanter omvaldes fru Elvira Lundgren och nyvaldes fru Anna Eriksson.

Till ombud i hemsystemkommittén omvaldes fru Elsa Beijbom med fröken Mathilda Olsson som suppleant. Att representera kretsen vid årsmötet i Norrköping den 8 och 9 juni utsågos fru Klara Gullstrand, fru Elsie Ljunggren och fru Elsa Fischer. På styrelsens förslag beslöts vidare att tillställa de övriga kvinnoföreningarna i staden ett förslag om att gemensamt an-

Skogens Ättika

välsmakande bords- och inläggningsättika

Tillverkare:

Skogens

Kol Aktiebolag

Bollnäs

ordna ett offentligt föredrag med doktor Jakob Billström som talare.

Härefter överlämnades ordet till kvälens föredragshållarinna, fru M. v. Konow, som i ett fängslande föredrag förde åhörarna ned till nationernas huvudstad och lät dem i snabba drag få en intressant inblick i det internationella jättarbetet, som i politiskt och socialpolitiskt hänseende bedrivs därnere. Föredraget, som åhördes med spänd uppmärksamhet, belönades av det talrika auditoriet med livliga applåder.

Slutligen vidtog tesupé, varunder sång utfördes av fröken Elsa Broomé, ackompanjerad av fru Helny Lundgren.

T o m e l i l l a k r e t s e n sammanträdde till årsmöte den 9 febr. å Stora hotellet under fröken Sigrid Hakers ordförandeskap. Års- och revisionsberättelse godkändes, styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Till ordförande efter fil. mag. Elsa Larsson, som avflyttat från orten, valdes fil. mag. Eva Lindblad. Till vice ordförande omvaldes fröken Sigrid Haker. Övriga i tur avgående styrelseledamöter omvaldes. Till suppleant nyvaldes fru Agnes Rosengren i st. f. fru Helga Olsson, som avflyttat. Revisorer och revisorssuppleanter omvaldes. Till ombud vid årsmötet valdes fröken Eva Lindblad, fröken Sigrid Haker, fru Ebba Bengtsson med fru Agnes Rosengren och fru Vanda Öberg som ersättare.

Efter förhandlingarnas slut höll fil. mag. Märta Lindquist, Stockholm, föredrag över ämnet: Några dagar med en kvinnlig journalist.

V a r b e r g s k r e t s e n anordnade den 15 febr. offentligt föredrag i Församlings-salen av fil. mag. Märta Lindqvist, Stockholm, över ämnet "Prästen vid havet". Föredraget, som beledsagades av skioptikonbilder, gav en levande bild av sjömansprästens svåra och ansvarsfulla arbete och åhördes med spänd uppmärksamhet av den

tacksamma och talrika publik, som till trängsel fyllde lokalen.

Omedelbart efter föredraget hade kretsen årsmöte å Stadshotellet. Styrelsen omvaldes och utgöres sålunda av fru Maja Lundgren, ordf., fru Berna Larsson, v. ordf., fröken Tora Lundgren, sekr., fru Agnes Kumlin, kassaförvaltare, och fru Karin Lundh, mötesvärdinna. Suppleanter fruarna Anna Uddenberg och Gunhild Krafft. Revisorer och revisorssuppleanter omvaldes även.

Till kretsrepresentanter vid årsmötet i Norrköping valdes fruarna Maja Lundgren, Agnes Kumlin och Karin Lundh med fru Berna Larsson och fröken Tora Lundgren som suppleanter.

Senare vidtog tesupé och samkväm.

Ö r e b r o k r e t s e n hade d. 6 febr. årsmöte å Risbergsskolan. Av årsberättelsen framgick, att kretsen haft 6 ord. möten samt en utflykt till Stugföreningens sommarhem i Klunkhyttan.

Behållningen av en under våren anordnad soaré har skänkts till studiehjälp åt tvenne mindre bemedlade unga flickor från staden. Länsstipendiet på 275 kr. har tilldelats en elev vid Kgl. högre lärarinneseminariet.

Medlemsantalet var vid årsskiftet 135. Ansvarsfrihet beviljades. Till ordförande omvaldes rektor Martha Grönvall. Av de styrelsemedlemmar som voro i tur att avgå, omvaldes fruarna Signe Lundgren och Elisabet Karlsson. Efter fru Karin Molin valdes fru Märta Gabrielson och på vakant plats fru Vivi Warne. Till revisorer omvaldes fröknarna Eva Örström och Ingeborg Sahlberg. Till ombud vid förbundets årsmöte i Norrköping i juni utsågos fruarna Signe Lundgren och Elisabet Karlsson samt fröken Elsa Lindh. Vidare förrättades val av samkvämskommitté samt ombud i Morsdagskommittén och Örebro kvinnoförenings samarbetskommitté.

Efter förhandlingarna följde samkväm

Kvinnliga Tandläkares Klinik

Adolf Fredr. Kyrkog. 1 (vid Sveavägen)

Innehavare } Astrid Gyllencreutz
endast leg. } Ingrid Huss
tandläkarna: } Ruth Öhrling

Tid pr tel. Norr (20 0) 3 73.

Särskild mottagning för barn.

(Tandl. Huss) månd., onsd., fred. 4.30—6.

ANDERSSONS

Damfrisering

Centralbadet

REKOMMENDERAS.

Elegant. Förstklassig.

med kaffe. Fröken Julia Tideström underhöll med sång, ackompanjerad av fröken Greta Hallin. Vidare förekom uppläsning av några tidsbilder från 1890-talet ur tidskriften Dagny.

Östersundskretsen höll den 31 jan. årsmöte å Hov. Styrelsen omvaldes. Till v. ordf. efter fru Märtha Hedberg, som lämnat staden, valdes fru Ruth Hasselberg och till suppleanter nyvaldes fruarna Ruth Enander och Maggie Strokirk. Fru Margareta Nilsson hade avböjt återval. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes, och ansvarsfrihet beviljades. Östersundskretsen hade denna gång slagit sig ihop med Föreningen Norden och Modersmålläraarnas Förening om ett föredrag av (en dansk) lektor Emil Fredriksen, som på ett briljant sätt kåserade om sina erfarenheter som dansk lektor i Sverige. Han avslutade sitt anförande med att berätta H. C. Andersens saga om "Snurran och Bollen", och han fick därvid tillfälle att visa, att han även var en förträfflig skådespelare. Föredraget belönades med en varm applåd och landshövding Munck av Rosenschöld frambar de närvarandes tack. Därefter intogs supé.

Den 11 febr. gick den av Östersundskretsen anordnade soarén av stapeln å Östersunds teater, vars salong var så gott som till sista plats fylld.

Fuciks glada Floretinermarsch spelad av Kungl. Jämtlands Fältjägerregementets musikkår inledde programmet. Därpå hälsade landshövdingenskan dr. Hanna Rydh Munck av Rosenschöld de närvarande välkomna i ett briljant anförande, vari hon talade om att soaréns netto skulle användas till förmån för Jämtlands läns stipendiefond för kvinnlig yrkesutbildning. Hon gav även en träffande bild av Fredrika Bremers personlighet och outröttliga strid för sina idéer. Några skolflickor dansade därefter med rytm och kläm en folkdans i vackra dräkter. Programmet upptog sedan musik, en dräplig monolog "Flöjtsolo", ett förtjusande marionettspel "Dockbröllopet". Därefter följde Snoilskys dikt "Citron och nyponblomma" på ett illusoriskt sätt omsatt i en pantomim, vidare en graciöst dansad menuett och som sista nummer en med stor säkerhet spelad opera i en akt "Hela livet är en glad operett".

Festkommittén hade därefter ordnat supé med dans på hotellet Standard.

Soaréns netto uppgick till 554 kr.

Herthas redaktionskommitté består, förutom av tidskriftens redaktör, av: Karin Fjällbäck-Holmgren, Ida von Plomgren och Axianne Thorstenson.

En verklig njutningsdryck får Ni av

Kobbs
Zaryana Té

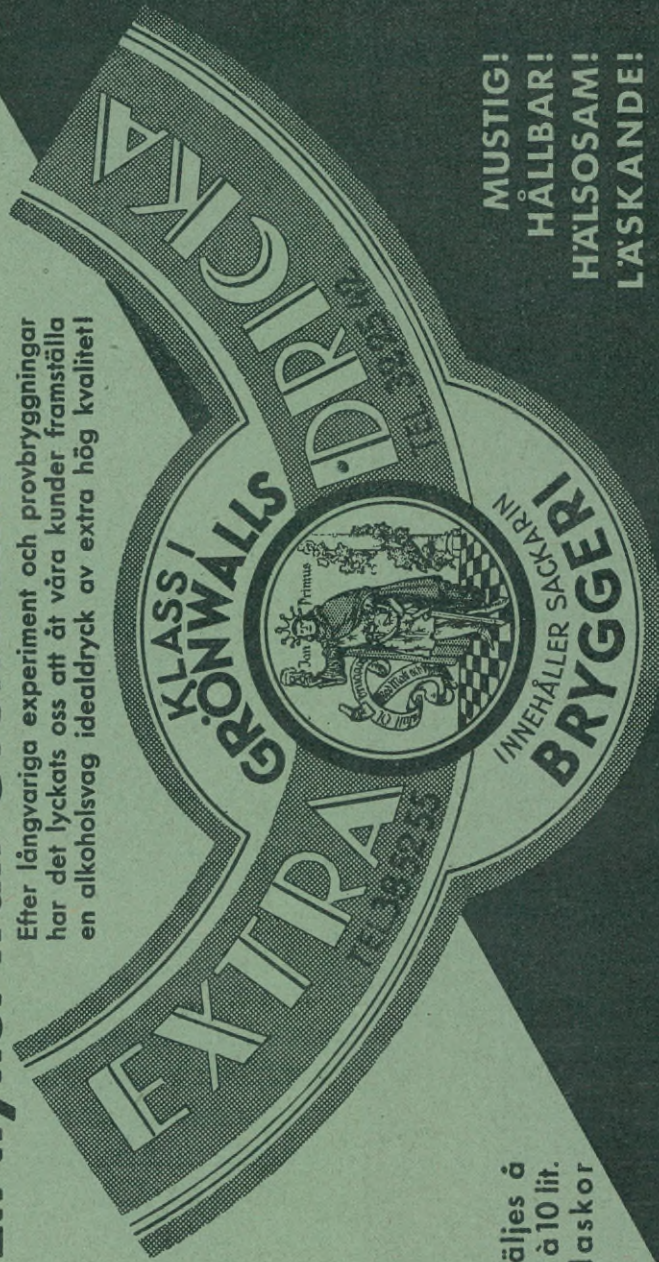
Obs.! Gul etikett

Erhålles överallt i originalförpackningar

å 75 öre, Kr. 1.25, 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

En nyhet från Grönwalls!

Efter långvariga experiment och provbryggingar har det lyckats oss att åt våra kunder framställa en alkoholsvag idealdryck av extra hög kvalitet!

Säljes å
5 å 10 lit.
flaskor

MUSTIG!
HÅLLBAR!
HÄLSOSAM!
LÄSKANDE!

*Mycket
söt
nygift
dam . . .*

Den man, som knutit sina öden till ovanstående, är verkligen att gratulera — åtminstone av hennes utseende att döma. Är dessutom hemmet modernt och trivsamt inrett efter bådars personliga smak, ha förutsättningarna för lycka väsentligt ökats. Kom ihåg en sak, då Ni inreder Edert hem, då Ni skall välja möbler, mattor eller gardiner, försumma icke ett besök hos BOBERGS, Norrlandsgatan 18.